

**SPORAZUM
IZMEĐU CRNE GORE I KRALJEVINE DANSKE,
O PODSTICANJU I UZAJAMNOJ ZAŠTITI ULAGANJA**

Preambula

Crna Gora i Kraljevina Danska (u daljem tekstu: Strane ugovornice),

U ŽELJI da stvore povoljne uslove za ulaganja u obje države i intenziviraju saradnju između kompanija u obje države sa ciljem podsticanja produktivne upotrebe resursa,

UVIDAJUĆI da će pravičan i ravnopravan tretman ulaganja na recipročnoj osnovi poslužiti tom cilju,

SPORAZUMJELE SU SE o sljedećem:

Član 1.
DEFINICIJE

U svrhu ovoga Ugovora:

1. Izraz "ulaganje" označava sve vrste sredstava koja ulagač jedne Strane ugovornice ulaže na teritoriji druge Strane ugovornice u skladu sa zakonima i propisima druge Strane ugovornice i ona obuhvataju naročito, mada ne i isključivo, sljedeće:
  - a) materijalnu i nematerijalnu, pokretnu i nepokretnu imovinu, kao i sva ostala prava, kao što su zakup, hipoteka, zaloga, jemstvo privilegije, garancije i slična imovinska prava;
  - b) kompaniju, akcije, dionice i ostale oblike učešća u kompaniji, obveznice i potraživanja kompanije;
  - c) reinvestirane prinose, novčana potraživanja i bilo koja druga sredstva po osnovu ugovora koja imaju ekonomsku vrijednost;
  - d) prava industrijske i intelektualne svojine, uključujući autorska prava, patente, zaštitna imena, tehnologiju, trgovačke oznake, "goodwill", "know-how" i druga slična prava;
  - e) koncesije ili druga prava odobrena po osnovu zakona ili na osnovu ugovora, uključujući koncesije za istraživanje, vađenje ili korišćenje prirodnih bogatstava.
2. Promjena pravnog oblika u kome su sredstva uložena neće imati uticaj na njihov karakter "ulaganja".
3. Izraz "prinosi" označava prihode koje donosi ulaganje i obuhvata naročito, mada ne i isključivo, dobit, kamate, kapitalnu dobit, dividende, tantiјeme i naknade.
4. Izraz "ulagač" označava, u odnosu na svaku od Strana ugovornica:
  - a) fizička lica koja su građani ili državljani ili koja imaju stalno prebivalište u bilo kojim od Strana ugovornica, u skladu sa njenim zakonima;
  - b) bilo koje pravno lice osnovano i priznato kao pravno lice u skladu sa zakonima te Strane ugovornice, kao što su kompanije, firme, udruženja, razvojne finansijske institucije, fondacije i slični subjekti bez obzira na to da li je njihova odgovornost ograničena i da li su njihove aktivnosti usmjerene na dobit ili ne.

5. Izraz "teritorija" označava područje okruženo kopnenim granicama kao i područje mora, morskog dna i podvodnog područja koje se prostire van teritorijalnih voda na koje Strana ugovornica, u skladu sa svojim nacionalnim zakonima i propisima i međunarodnim pravom, ima suverena prava i jurisdikciju.

Član 2.

PODSTICANJE I ZAŠTITA ULAGANJA

1. Svaka Strana ugovornica će priznati ulaganja ulagača druge Strane ugovornice u skladu sa svojim zakonodavstvom i administrativnom praksom i podsticati takva ulaganja, uključujući i stvaranje mogućnosti za osnivanje predstavništava.
2. Ulaganja ulagača svake Strane ugovornice će u svakom trenutku uživati punu zaštitu i sigurnost na teritoriji druge Strane ugovornice. Nijedna od Strana ugovornica neće ni na koji način ugroziti neopravdanim ili diskriminatornim mjerama upravljanje, održavanje, korišćenje, posjedovanje ili likvidaciju ulaganja ulagača druge Strane ugovornice na svojoj teritoriji.
3. Svaka Strana ugovornica će poštovati svaku obaveznu koju je prihvatila u pogledu ulaganja ulagača druge Strane ugovornice.

Član 3.

TRETMAN ULAGANJA

1. Svaka Strana ugovornica će, na sopstvenoj teritoriji, dodijeliti ulaganjima ulagača druge Strane ugovornice pravičan i ravnopravan tretman koji neće nikom slučaju biti manje povoljan od onog koji se dodjeljuje sopstvenim ulagačima ili ulagačima bilo koje treće države, koji god da je povoljniji iz tačke gledišta ulagača.
2. Svaka Strana ugovornica će, na sopstvenoj teritoriji, dodijeliti ulagačima druge Strane ugovornice, u pogledu upravljanja, održavanja, korišćenja, uživanja ili prodaje tih ulaganja, tretman koji neće biti manje povoljan od onog koji se dodjeljuje sopstvenim ulagačima ili ulagačima bilo koje treće države, koji god od ovih standarda da je povoljniji iz tačke gledišta ulagača.

Član 4.

IZUZECI

Odredbe ovog Sporazuma koje se odnose na davanje tretmana koji nije nepovoljniji od onog koji se dodjeljuje ulagačima svake od Strana ugovornice ili bilo kojoj trećoj državi neće se tumačiti kao obaveza jedne Strane ugovornice da

ulagačima druge Strane ugovornice dodijeli beneficije bilo kojeg tretmana, preferencijala ili privilegije proistekle na osnovu:

- a) članstva u bilo kojoj postojećoj ili budućoj regionalnoj privrednoj organizaciji ili carinskoj uniji u kojoj je jedna od Strana ugovornica članica ili bi mogla postati članica; ili
- b) bilo kojeg međunarodnog sporazuma ili aranžmana koji se najvećim dijelom ili u cjelosti odnosi na poreska pitanja ili bilo kojeg domaćeg zakonodavstva koje se najvećim dijelom ili u cjelosti odnosi na poreska pitanja.

Član 5.

EKSPROPRIJACIJA I KOMPENZACIJA

1. Ulaganja ulagača svake Strane ugovornice neće biti nacionalizovana, ekspropnisana niti podvrgnuta mjerama koje imaju jednako dejstvo kao nacionalizacija ili eksproprijacija (u daljem tekstu: "eksproprijacija") na teritoriji druge Strane ugovornice, osim ukoliko se eksproprijacija vrši u javnom interesu, na bazi nediskriminacije, kroz zakonski propisan postupak, i uz brzu, adekvatnu i efektivnu kompenzaciju.
2. Takva kompenzacija će odgovarati tržišnoj vrijednosti ekspropisanog ulaganja neposredno prije nego što je eksproprijacija ili predstojeća eksproprijacija postala javno poznata tako da može da ugrozi vrijednost ulaganja (u daljem tekstu: "datum procjene vrijednosti").
3. Takva tržišna vrijednost će biti plaćena u slobodno konvertibilnoj valuti na osnovu tržišnog deviznog kursa koji važi za tu valutu na datum procjene vrijednosti. Kompenzacija će biti plaćena bez odlaganja i uključice kamatu po komercijalnoj stopi utvrđenoj na tržišnoj osnovi od datuma eksproprijacije do datuma plaćanja i biće slobodno prenosiva.
4. Investitor pogođen eksproprijacijom će imati pravo da pokrene reviziju, u skladu sa zakonom Strane ugovornice koja je izvršila eksproprijaciju, svog slučaja, procjene vrijednosti svog ulaganja i plaćene nadoknade, kod sudskih ili drugih nadležnih i samostalnih organa te Strane ugovornice, u skladu sa principima iz stava 1 ovog člana.
5. Kada Strana ugovornica izvrši eksproprijaciju imovine kompanije ili preduzeća na svojoj teritoriji, koje je registrovano ili osnovano u skladu sa njenim zakonima i u kojem ulagači druge Strane ugovornice imaju ulaganje, primjenjivaće se odredbe ovog člana kako da se osigura brza, adekvatna i efektivna nadoknada za te ulagače za bilo koje umanjeње ili pad realne tržišne vrijednosti tog ulaganja do kojeg je došlo usljed ekspoprijacije.

Član 6.
NADOKNADA GUBITAKA

1. Ulagačima jedne Strane ugovornice čija ulaganja na teritoriji druge Strane ugovornice pretrpe gubitke usljed rata ili drugog oružanog sukoba, revolucije, stanja nacionalne opasnosti, pobune, ustanka ili nemira na teritoriji druge Strane ugovornice, druga Strana ugovornica će obezbijediti tretman, u pogledu povraćaja, obeštećenja, kompenzacije ili drugog načina izmirenja koji neće biti manje povoljan od onog koji druga Strana ugovornica odobrava sopstvenim ulagačima ili ulagačima bilo koje treće države, koji god od tih standarda da je povoljniji iz tačke gledišta ulagača.
2. Ne ograničavajući stav 1 ovog člana, ulagač Strane ugovornice koji, u bilo kojoj od situacija iz pomenutog stava, pretrpi gubitak na teritoriji druge Strane ugovornice kao rezultat:
  - a) rekvizicije svog ulaganja ili dijela tog ulaganja od strane snaga ili nadležnih organa druge Strane ugovornice; ili
  - b) uništenja svog ulaganja ili dijela tog ulaganja od strane snaga ili nadležnih organa druge Strane ugovornice, koje nije izazvala nužnost te situacije;

ostvariće restituciju ili kompenzaciju koja će, i u jednom i u drugom slučaju, biti brza, adekvatna i efektivna i biće slobodno prenosiva.

Član 7.
TRANSFER KAPITALA I PRINOSA

1. Svaka Strana ugovornica će, nakon plaćanja svih finansijskih obaveza ulagača druge Strane ugovornice, garantovati ulagačima druge Strane ugovornice slobodan transfer plaćanja koja su u vezi sa ulaganjem, uključujući naročito, mada ne i isključivo:
  - a) osnivački kapital i svaki dodatni kapital za održavanje ili proširenje ulaganja;
  - b) uloženi kapital ili prihode od prodaje ili likvidacije cjelokupnog ili bilo kojeg dijela ulaganja;
  - c) kamate, dividende, dobit i ostale realizovane prinose;
  - d) plaćanja po osnovu otplate kredita za ulaganja i dospjele kamate;
  - e) plaćanja koja proističu iz prava navedenih u članu 1, stav 1(d) ovog člana;

- f) nepotrošene prihode i ostale naknade osoblja koje je angažovano iz inostranstva u vezi sa ulaganjem;
  - g) kompenzaciju, restituciju, obeštećenje ili druga namirenja, u smislu člana 5 i 6;
  - h) plaćanja po osnovu rješenja spora, shodno članu 9 i 10.
2. Transferi plaćanja iz stava 1 ovog člana će se vršiti bez odlaganja i u slobodno konvertibilnoj valuti.
  3. Transferi će se vršiti po tržišnom deviznom kursu koji se primjenjuje na dan transfera za spot transakcije u valuti koja se prenosi. U odsustvu tržišta deviznog kursa, koristiće se najskoriji kurs koji je primjenjivan prilikom unutrašnjih ulaganja.
  4. Prava koja se pominju u ovom članu ne ograničavaju mjere koje je Evropska zajednica usvojila u skladu sa članovima 57(2), 59 i 60 Ugovora o osnivanju Evropske zajednice.

Član 8. SUBROGACIJA

1. Ako jedna Strana ugovornica ili bilo koja imenovana javna institucija te Strane ugovornice plati naknadu sopstvenim ulagačima na ime garancije koju je dala u vezi sa ulaganjem na teritoriji druge Strane ugovornice, druga Strana ugovornica će priznati:
  - a) prenos, bilo na osnovu zakona ili na osnovu zakonske transakcije, bilo kojeg prava ili potraživanja ulagača prvoj Strani ugovornici ili odnosnoj javnoj instituciji i
  - b) da prva Strana ugovornica ili imenovana javna institucija imaju pravo na osnovu subrogacije da ostvaruju svoja prava i realizuju potraživanja tog ulagača.
2. Tako prenesena prava ili potraživanja ne mogu biti veća od prvobitnih prava ili potraživanja ulagača.
3. Subrogacija prava i obaveza obeštećenog ulagača takođe će se primjenjivati na transfer plaćanja koja se vrše u skladu sa članom 7 ovog Sporazuma.

Član 9.
RJEŠAVANJE SPOROVA IZMEĐU STRANE UGOVORNICE
I ULAGAČA DRUGE STRANE UGOVORNICE

1. Svaki investicioni spor između ulagača jedne Strane ugovornice i druge Strane ugovornice će se, ukoliko je moguće, rješavati prijateljski.
2. U nedostatku prijateljskog rješenja u roku od šest mjeseci od dana pokretanja spora upućivanjem pismenog obavještenja od strane ulagača Strani ugovornici, svaka Strana ugovornica ovim izražava saglasnost da se spor podnese, po izboru ulagača, nadležnom sudu Strane ugovornice ili na međunarodnu arbitražu, jednom od sljedećih foruma za rješavanje:
  - a) Međunarodnom centru za rješavanje investicionih sporova (ICSID), koja vrši arbitražu na osnovu Konvencije o rješavanju investicionih sporova između država i državljana drugih država, iz Vašingtona od 18. marta 1965, ukoliko je svaka Strana ugovornica ovog sporazuma potpisnica navedene konvencije;
  - b) shodno Dodatnim pravilima o arbitraži Centra, ako Centar ne može da vrši arbitražu na osnovu Konvencije;
  - c) ad hoc arbitražnom sudu, imenovanom u skladu sa Arbitražnim pravilima Komisije Ujedinjenih nacija za međunarodno trgovinsko pravo (UNCITRAL). Lice koje bi vršilo imenovanje po pomenutim pravilima je Generalni sekretar ICSID-a; ili
  - d) Arbitražnom sudu Međunarodne trgovinske komore (ICC), u skladu sa Arbitražnim pravilima toga suda.
3. U smislu ovog člana i člana 25(2)(b) pomenute Konvencije iz Vašingtona, svako pravno lice koje je konstituisano u skladu sa zakonima jedne Strane ugovornice i koje je, prije izbijanja spora, bilo pod kontrolom ulagača druge Strane ugovornice, biće tretirano kao državljanin druge Strane ugovornice.
4. Svaka arbitraža na osnovu stava 2 b) – d) ovog člana će se, na zahtjev bilo koje od strana u sporu, vršiti u državi koja je potpisnica Konvencije Ujedinjenih nacija o priznavanju i izvršenju stranih arbitražnih odluka, koja je donesena u Njujorku, 10. juna 1958 (Njujorška konvencija).
5. Saglasnost koju je svaka Strana ugovornica dala po osnovu stava (2) i upućivanje spora od strane ulagača po pomenutom stavu predstavljaće pismenu saglasnost i pismeno prihvatanje od strane strana u sporu da se spor uputi na rješavanje u smislu Poglavlja II Vašingtonske konvencije (Nadležnost Centra) i u smislu Dodatnih arbitražnih pravila, član 1

Arbitražnih pravila UNCITRAL-a, Pravila arbitraže ICC-a i člana II Njujorške konvencije.

6. U svakom postupku koji uključuje investicioni spor, Strana ugovornica neće, kao prigovor uputiti kontratužbu ili iz bilo kojeg drugog razloga, na činjenicu da je ulagač dobio obeštećenje ili drugu nadoknadu u cjelosti ili djelimično za pokriće svoje navodne štete po polisi osiguranja ili garanciji.
7. Svaka arbitražna odluka donesena u skladu sa ovim članom biće konačna i obavezujuća za obje strane u sporu. Svaka Strana ugovornica će bez odlaganja realizovati odredbe te odluke i obezbijediti njeno izvršenje na svojoj teritoriji.

Član 10.

RJEŠAVANJE SPOROVA IZMEĐU STRANA UGOVORNICA

1. Sporovi između Strana ugovornica u vezi sa tumačenjem ili primjenom ovog sporazuma rješavaće se, u što je moguće većoj mjeri, putem pregovora.
2. Ukoliko se spor iz stava 1 ovog člana ne može riješiti u roku od 6 (šest) mjeseci, on će, na zahtev jedne ili druge Strane ugovornice, biti podniet na rješavanje arbitražnom sudu.
3. Takav arbitražni sud će biti osnovan na sljedeći način na ad hoc osnovi: svaka Strana ugovornica će imenovati po jednog člana arbitražnog suda, a ova dva člana će se usaglasiti oko državljanina treće države kao predsjednika arbitražnog suda kojeg će imenovati dvije Strane ugovornice. Ova dva člana će biti imenovana u roku od dva (2) mjeseca od dana kada je jedna Strana ugovornica obavijestila drugu o svojoj namjeri da pokrene spor putem arbitraže, a predsjednik arbitražnog suda će biti imenovan u roku od dva (2) mjeseca od dana imenovanja dva člana arbitražnog suda.
4. Ukoliko se u rokovima utvrđenim u stavu 3 ovog člana ne konstituiše arbitražni sud, jedna ili druga Strana ugovornica mogu, u odsustvu nekog drugog relevantnog aranžmana, da zatraže od predsjednika Međunarodnog suda pravde da obavi potrebna imenovanja. Ako je predsjednik Međunarodnog suda pravde državljanin bilo jedne ili druge Strane ugovornice ili ukoliko je iz bilo kog razloga spriječen da obavi pomenutu funkciju, zatražiće se od potpredsjednika Međunarodnog suda pravde, ili u slučaju njegove spriječenosti, od sljedećeg po rangü člana ovog Suda da pod istim uslovima obavi potrebna imenovanja.
5. Arbitražni sud utvrđuje sopstveni pravilnik o radu.
6. Arbitražni sud odlučuje na osnovu ovog Sporazuma i primjenjivih pravila međunarodnog prava. On donosi odluke većinom glasova, a njegove odluke su konačne i obavezujuće.

7. Svaka Strana ugovornica će snositi troškove svog člana i svog pravnog zastupanja u arbitražnom postupku. Troškove predsjednika i ostale troškove u jednakim djelovima snose obje Strane ugovornice. Međutim, sud u svojoj odluci može odrediti i drugačiju raspodjelu troškova.

Član 11.
KONSULTACIJE

Svaka Strana ugovornica može da predloži drugoj Strani ugovornici da se konsultuju o bilo kojem pitanju koje se odnosi na primjenu ovog sporazuma. Ove konsultacije će se održavati na prijedlog jedne od Strana ugovornica na mjestu i u vrijeme dogovoreno diplomatskim putem.

Član 12.
PRIMJENJIVOST OVOG SPORAZUMA

Odredbe ovog sporazuma će se primjenjivati na sva ulaganja izvršena prije i poslije njegovog stupanja na snagu od ulagača jedne Strane ugovornice na teritoriji druge Strane ugovornice. On se, međutim, neće primjenjivati na sporove koji su nastali prije njegovog stupanja na snagu.

Član 13.
IZMJENE I DOPUNE SPORAZUMA

U momentu stupanja na snagu ovog sporazuma ili bilo kada nakon toga, odredbe ovog sporazuma mogu se mijenjati i dopunjavati onako kako se dogovore Strane ugovornice. Takve izmjene i dopune će stupati na snagu kada Strane ugovornice obavijeste jedna drugu da su ispunjeni zakonski uslovi za njihovo stupanje na snagu.

Član 14.
OBUHVAĆENA TERITORIJA

Ovaj sporazum neće važiti na Farskim ostrvima i na Grenlandu.

Odredbe ovog sporazuma mogu se proširiti i na Farska ostrva i Grenland ukoliko se Strane ugovornice dogovore o tome putem razmjene nota.

Član 15.
STUPANJE NA SNAGU

Strane ugovornice će obavijestiti jedna drugu kada zakonski uslovi za stupanje ovog sporazuma na snagu budu ispunjeni. Sporazum će stupiti na snagu trideset dana od datuma posljednjeg dobijenog obavještenja.

Član 16.
ROK TRAJANJA I PRESTANAK VAŽENJA SPORAZUMA

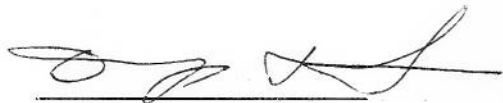
1. Ovaj sporazum se zaključuje na period od deset godina. Ovaj sporazum će ostati na snazi i nakon toga sve dok bilo koja od Strana ugovornica ne obavijesti drugu stranu u pismenoj formi o svojoj namjeri da ga raskine. Obavještenje o raskidu će stupiti na snagu jednu godinu nakon datuma obavještenja.
2. Što se tiče ulaganja koja su izvršena prije datuma stupanja na snagu obavještenja o raskidu ovog sporazuma, odredbe članova od 1 do 12 će nastaviti da važe još deset godina od tog datuma.

U potvrdu čega su dolje potpisani predstavnici, valjano ovlašćeni od svojih država, potpisali ovaj sporazum.

Sačinjeno u dva primjerka u Podgorici, dana 11.02.2009 godine, na crnogorskom, danskom i engleskom jeziku, s tim što su svi tekstovi podjednako autentični.

U slučaju bilo kog odstupanja u tumačenju, tekst na engleskom jeziku će imati prevagu.

Za Crnu Goru:

Za Vladu Kraljevine Danske :

